

Finansdepartementet

Civilminister Erik Slottnér

Finansmarknadsminister Niklas Wykman

Stockholm 2026-02-11

Hemställan om översyn av kommunallagens regler för kommunal revision

FAR hemställer härmed om en översyn av kommunallagens regler för den kommunala revisionen i syfte att skapa en effektiv, professionell och oberoende kommunal revision, vilket utgör en central del av och en förutsättning för samhällets samlade förmåga att förebygga, upptäcka och motverka ekonomisk brottslighet.

Bakgrund

Den kommunala revisionen är en grundpelare i den lokala demokratin. Den ska säkerställa att kommuner och regioner använder offentliga medel korrekt, följer lagar och regler samt upprätthåller en god intern styrning och kontroll. Den ekonomiska brottsligheten har under senare år blivit allt mer avancerad, organiserad och svårupptäckt. Kommuner och regioner hanterar mycket stora ekonomiska flöden, omfattande upphandlingar och komplexa välfärdstjänster, vilket gör dem särskilt utsatta för oegentligheter, korruption, otillbörlig påverkan och systematiska fel. En effektiv, professionell och oberoende kommunal revision är därför en central del av och en förutsättning för samhällets samlade förmåga att förebygga, upptäcka och motverka ekonomisk brottslighet i de verksamheter som kommuner och regioner ansvarar för.

Kommunal revision omfattar som regel både räkenskapsrevision och verksamhetsrevision, där förtroendevalda revisorer ansvarar för hela uppdraget och anlitar sakkunniga biträden för utförandet av räkenskapsrevisionen enligt lag. Sakkunniga biträden kan vara anställda på kommunens revisionskontor eller godkända eller auktoriserade revisorer (kvalificerade revisorer), och deras arbete ligger till grund för de förtroendevaldas bedömning av räkenskaperna. När kvalificerade revisorer anlitas som sakkunniga biträden inom räkenskapsrevision utgör detta revisionsverksamhet, vilket innebär att dessa uppdrag omfattas av Revisorsinspektionens (RI) tillsyn enligt revisorslagen.¹ När räkenskapsrevision utförs av andra personer som inte är kvalificerade revisorer, exempelvis anställda vid ett kommunalt revisionskontor utförs granskningen enligt kommunallagens regler och ligger utanför RI:s tillsyn.

RI har i sin tillsynsverksamhet och i sin dialog med sektorn lyft fram flera strukturella brister som påverkar kvaliteten i utfört arbete, tydlighet i uppdragen och risker för de kvalificerade revisorernas oberoende i den kommunala revisionen. Dessa brister rör bland annat rollfördelning, ansvar, tillämpning av god revisionssed och gränsdragningen mellan kommunal och privat revision. Flera

¹ RI fastslog den 10 januari 2020 genom en tematillsyn av revisionsbolagens medverkan i den kommunala revisionen att i de fall revisionsbolag anlitas som sakkunniga biträden (räkenskapsrevision) utgör uppdragen revisionsverksamhet. Det innebär att revisorslagens krav gäller för verksamheten och att den står under Revisorsinspektionens tillsyn, se dnr 2020-50.
https://www.revisorsinspektionen.se/globalassets/webbplatsen/publicerat/rapport-tematillsyn-kommunal-revision_2020-01-10.pdf

iakttagelser visar på att dagens regelverk för den kommunala revisionen inte fullt ut motsvarar de krav som ställs på en modern, professionell och oberoende revision.

Mot denna bakgrund finns ett tydligt behov av att regeringen initierar en översyn av kommunallagens bestämmelser om revisionen samt analyserar behovet av förstärkt oberoende, inklusive alternativa modeller för ansvarsfördelning mellan förtroendevalda och kvalificerade revisorer tillsättningen av revisorer samt relationen mellan förtroendevalda revisorer och kvalificerade revisorer, inklusive en översyn över hur revisionen ska kunna bli mer ändamålsenlig och effektiv.

Särskilda frågor att uppmärksamma

1. Det har konstaterats att det ofta uppstår problem när privat och kommunal revision möts, särskilt eftersom kvalificerade revisorer måste följa revisorslagen och god revisorssed, medan de förtroendevalda revisorerna arbetar enligt kommunallagen och god revisionssed i kommunal verksamhet. Detta skapar oklara ansvarsförhållanden och risk för kvalitetsbrister.
2. Det bör särskilt analyseras hur kommunallagens regler om revision kan stärkas för att bättre motverka den växande ekonomiska brottsligheten. Detta inkluderar behovet av ökad professionell kompetens, tydligare ansvarsfördelning, förstärkt oberoende och förbättrade möjligheter att granska riskområden såsom upphandling och bidragssystem. En robust och oberoende kommunal revision är en central del av samhällets samlade förmåga att förebygga och försvåra ekonomisk brottslighet.
3. Pröva alternativa modeller mot dagens system för hur revisionen kan bedrivas, tillsättning av revisorer, ansvarsfördelning mellan förtroendevalda revisorer och kvalificerade revisorer, och reglering av de kvalificerade revisorernas uppdrag (ge de kvalificerade revisorerna ett tydligare och självständigt uppdrag). Dagens system, där revisorerna utses av fullmäktige och där politiska majoriteter kan påverka revisionens förutsättningar, innebär risker för oberoendet och intressekonflikter samt bristande kvalitet i utfört arbete. Jämförelser med andra länder, som Finland och Norge, bör göras.
4. Behov av gemensam nationell ram för kvalitetssäkring, standarder och kompetenskrav för både förtroendevalda revisorer och sakkunniga biträden. Den kommunala revisionen var länge ett oreglerat område och det är först på senare år som en standard för kommunal räkenskapsrevision (KISA)² har tagits fram. Det finns dock betydande skillnader mellan kommuner i hur revisionen bedrivs, samt om och hur sakkunniga biträden används. Detta leder till ojämna kvalitet och bristande likvärdighet i de kommunala revisioner som utförs i landet.

FAR anser att dagens ordning för den kommunala revisionen medför begränsningar som riskerar att underminera såväl de kvalificerade revisorernas oberoende som revisionens kvalitet och effektivitet, vilket kan bidra till att kommuner och regioner som inte tillser att de har en effektiv och robust revision i större utsträckning riskerar att utsättas för oegentligheter, korruption, otillbörlig påverkan och systematiska fel. Genom att ge de kvalificerade revisorerna ett tydligare och självständigt uppdrag kan den kommunala revisionen stärkas i hela sin bredd. FAR uppmanar därför regeringen att göra en översyn av den kommunala revisionen och står gärna till förfogande för dialog kring såväl analys som möjliga lösningar.

FAR

Rebecka Hansson
Ordförande Specialistgrupp Offentlig sektor

² FAR, SKR och Skyrev har gemensamt tagit fram standard för kommunal räkenskapsrevision (KISA) som trädde i kraft den 1 januari 2023.